

Архивски број: 08-238/7

~~12-05-2023~~ година

Постапувајќи по претставка бр. 08-238/1 од 20.3.2023 година поднесена од [REDACTED] од Скопје, против Министерство за одбрана на РСМ, за извршена дискриминација врз основа на лично својство и општествен статус во областа на работата и работните односи, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација врз основа на член 21, став 1, точка 14 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Службен Весник на Република Северна Македонија бр. 258/2020 од 30.10.2020), на 11.5.2023 година го донесе следното

МИСЛЕЊЕ

НЕ СЕ УТВРДУВА ДИРЕКТНА ДИСКРИМИНАЦИЈА врз основа на лично својство и општествен статус во областа на работата и работните односи сторена од страна на Министерството за одбрана на РСМ врз [REDACTED]

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

До Комисијата за спречување и заштита од дискриминација поднесена е претставка бр. 08-238/1 од 20.3.2023 година, од страна на [REDACTED] за сторена дискриминација врз основа на лично својство и општествен статус во областа на работата и работните односи, од страна на Министерство за одбрана на РСМ.

Согласно наводите од претставката, подносителот смета дека е дискриминиран во поглед на тоа што од страна на Министерството за одбрана не му се признава стаж на осигурување со зголемено траење за периодот од 15.1.2003 до 30.6.2004 година, за кое време бил вработен во Воената академија „Генерал Михајло Апостолски“. Во таа насока, подносителот наведува компаратор, потполковник [REDACTED], кому врз основа на барање за признавање на бенефициран стаж, согласно член 94 став 1 точка 3(б) од поранешниот Закон за пензиско и инвалидско осигурување, со Решение инт. Бр. 12-13/204 од 4.4.2006 година му бил признаен бенефициран стаж за периодот од 1.1.1994 до 2.2.1994 и за периодот од 20.2.2003 до 31.3.2006 година. Во продолжение на претставката наведува уште еден компаратор, [REDACTED] кому исто така врз основа на барање, Министерството за одбрана му признало бенефициран стаж со Решение инт. Бр. 12-13/1168, и тоа за периодот од 10.8.1994 до 10.9.2003 година.

Подносителот истакнува дека двете претходно споменати решенија донесени од страна на Министерството за одбрана биле користени, заедно со други докази, во судска постапка поведена од полковник [REDACTED] против Министерството за одбрана. Притоа вели дека истите решенија се наведени и во пресудата со која било усвоено тужбеното барање на [REDACTED] и му бил утврден бенефициран стаж. Како доказ е приложена Пресуда VI.ПО 3658/07 од Основен суд Скопје II за [REDACTED], како поранешно активно воено лице – полковник. Притоа, подносителот истакнува дека во наведената пресуда, при утврдувањето на фактичката состојба, судот навел дека тужителот [REDACTED] бил поставен во Мирновремена Формација во Одделението за оперативни работи на работното место Шеф на одсек за материјално работење во Воената академија, при што должноста ја вршел до 10.8.2001 година. [REDACTED] поднел Барање за корекција на плата по основ на минат труд до Министерството за одбрана и добил одговор дека Владата ги немала утврдено должностите во трупа за кои стажот на осигурување ќе се смета со зголемено траење и следствено на тоа соодветното решение не може да биде донесено.

Подносителот понатаму истакнува забелешки во однос на решението со кое му било одбиено неговото барање за признавање на бенефициран стаж.

Имено, подносителот на претставката поднел барање бр. 03-6449/1 за признавање на бенефициран стаж до Министерството за одбрана, по што од страна на Министерството донесено е Решение инт.бр. 04-1/523 од 19.10.2022 година со кое барањето му се одбива како неосновано. Подносителот тврди дека во диспозитивот на самото решение има недоследности и нелогичности. Неговата прва забелешка е дека во неговото барање, временскиот период за кој бара да му биде признаен бенефициран стаж е наведен како „цела 2003 до 30.6.2004 година“. Од друга страна, во пропратниот акт со кој му е доставено Решението е наведен периодот „од 2002 до 2004 година“, додека пак во диспозитивот на самото решение стои дека неговото барање се однесува на периодот „од 15.1.2003 до 30.6.2004 година“. Согласно ова, тој истакнува дека датумите во овие три документи не соодветствуваат.

Во продолжение, истакнува втора забелешка која се однесува на диспозитивот на решението, каде е наведено дека подносителот бара да му се утврди бенефицираниот стаж врз основа на член 94 став 1 точка 3(б) и член 76 став 1 точка 1(б) од Законот за пензиско и инвалидско осигурување, што според него, не соодветствува со неговото барање кое било поднесено единствено врз основа на член 94 став 1 точка 3(б) од Законот за пензиско и инвалидско осигурување.

Друга негова забелешка, пак, се однесува на фактот што во образложението на Решението е наведено дека подносителот во неговото барање се повикува на Одлука на Уставниот суд У.27/2019 од 23.9.2019 година, иако подносителот тврди дека не се повикал на истата во своето барање. Исто така, наведува дека во образложението на решението наведен е и член 211 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување, со кој е пропишано дека овој закон влегува на сила наредниот ден од денот на објавувањето, во однос на што подносителот тврди дека тој не се повикал на конкретниот член во неговото барање.

Како клучна околност во претставката се наведува дека во образложението на решението е наведено дека врз основа на службената евиденција во Министерството за одбрана, односно во Генералштабот на АРМ, било утврдено дека во периодот од 15.1.2003 до 30.6.2004 година тој бил на должност во Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ – Скопје, односно не вршел должности во трупата заклучно со бригада и соодветна единица. Подносителот го оспорува ова, тврдејќи дека во наведениот период бил осигуреник од областа на одбраната и извршувал работни задачи како активно воено лице во служба во армијата, со чин Капетан I класа, а подоцна и со чин Мајор. Дополнително образложува дека работните задачи ги извршувал во униформа, бил задолжен со лично и формациско оружје, учествувал во планирани гаѓања, бил директно вклучен во планирањето на обуката и активностите на воениот полигон Криволак и во ЦО Пепелиште, како и активности по вода на Преспанското езеро – караула Маркова нога, изведувал боеви гаѓања на полигонот Криволак, како и изготвувал планови. Тврди дека покрај останатите работни задачи, согласно Листата за Дежурство изготвена од Командата за Логистика на Касарната Гоце Делчев, вршел должност Дежурен офицер на касарна, вршејќи ја истата непрекинато 24 часа во теренска униформа и со лично вооружување.

Исто така, подносителот истакнува дека никаде во наведеното решение од Министерството за одбрана не било наведено врз основа на кој важечки закон, подзаконски акт или Одлука на Влада е пропишано дека неговиот ангажман на тогашното работно место не се смета како работа во трупата и дека нему, како активно воено лице, не би му следувал бенефициран стаж со зголемено траење.

Во продолжение, подносителот на претставката потврдува одреден дел од веќе донесеното Мислење бр. 08 – 58/4 од 2.3.2023 година, донесено од страна на Комисијата за спречување и

заштита од дискриминација. Имено, тој се согласува со првиот дел од мислењето, меѓутоа, го оспорува одговорот на Министерството за одбрана, тврдејќи дека во истото повторно се наведени член 76 став 1 точка 1(б) и член 211 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување, како и Одлуката на Уставен суд У.27/2019, тврдејќи дека во своето барање за утврдување на бенфициран стаж не се повикал на нив. Дополнително, истакнува дека во одговорот на Министерството за одбрана е наведено дека во периодот од 4.9.2002 до 30.6.2004 година бил на должност во Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ – Скопје и не вршел должност во трупа, меѓутоа дека не е образложено врз основа на кои законски и подзаконски акти е донесен ваквиот заклучок.

Подносителот на претставката исто така го оспорува Решението на Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. Имено, во однос на образложението на конкретното решение, каде е наведено дека во периодот од стапување на сила на одлуката на Влада на 12.3.2009 година, па сè до нејзиното укинување од страна на Уставен суд на 6.10.2020 година, подносителот [REDACTED] не вршел должности на трупа заклучно со бригада кои биле утврдени со именуваната Одлука, тој тврди дека образложението не е во согласност со неговото барање. Ова е така бидејќи неговиот работен однос во АРМ престанал на 30.6.2004 година, а во барањето тој самиот истакнал дека е поранешен припадник на АРМ и дека воопшто не извршувал должности утврдени со претходно споменатата Одлука на Владата од 12.3.2009 година. Во продолжение на претставката ги оспорува наводите во решението дека на цивилниот персонал не му следува додаток на плата, а поради што неговото барање било одбиено како неосновано, и во однос на ова тврди дека никогаш не работел како цивилно лице во АРМ, туку исклучиво како активно воено лице.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација согласно член 24 став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, на ден 21.3.2023 година испрати Известување бр. 08-238/2 за произнесување по наводите од претставката до Министерство за одбрана.

На ден 20.4.2022 година во Комисијата за спречување и заштита од дискриминација пристигна произнесување од страна на Министерството за одбрана како одговор на претставката.

Во одговорот се наведува дека согласно доставениот акт бр.16-41/1 од 10.2.2023 година од страна на Министерството за одбрана, веќе се имаат произнесено по исто барање од подносителот на претставката и сметаат дека во конкретниот случај нема никакви нови факти и околности. Воедно известуваат дека согласно позитивните законски прописи, надлежностите, правата и обврските на воените лица се регулирани со Законот за служба во Армијата на Република Северна Македонија.

Исто така укажуваат на тоа дека во конкретниот случај се работи за лично право од работен однос и дека пресудите на кои се повикува подносителот на претставката се однесуваат за конкретни лица и конкретни правни работи кои ги имале поведено тужителите пред суд. Напоменуваат и дека на подносителот на претставката му е дадена правна поука во решението бр.0901-117 од 27.10.2022 година од Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, за поведување на спор пред надлежен суд во рок од 15 дена по прием на истото.

Понатаму укажуваат на фактот дека лицата на кои се повикува подносителот своето право на стаж на осигурување не го оствариле од првостепениот орган по поднесено барање туку истите воделе судска постапка по која е донесена конкретна пресуда во правните работи кои ги воделе пред надлежен суд. Сметаат дека судот е единствен надлежен за решавање во врска со правото кое тужителот мисли дека му следува.

Исто така напоменуваат дека за периодот за кој подносителот бара стаж со зголемено траење, тој бил на должност во Воената академија, односно не вршел должност во трупа заклучно со бригада и соодветна единица. Наведуваат дека Воената академија е научна установа во ранг повисок од бригада каде службата не се врши под трупни услови и не следи стаж со зголемено траење.

Сметаат дека подносителот ги испуштил сите рокови за поведување на постапка, дури и самата пресуда на која се повикува е од 2007 година, а решението од 2006 година, по што го поставуваат прашањето за правна сигурност во поглед на тоа како се толкуваат и применуваат роковите за поведување на постапки по истек на повеќе од 15 години.

Последно, истакнуваат дека во никој случај од страна на Министерството за одбрана нема дискриминација како што наведува подносителот на претставката и сметаат дека неговите наводи се во целост неосновани и без поткрепа со докази. Исто така наведуваат дека не може да се применат одредбите од Законот за спречување и заштита од дискриминација, бидејќи подносителот не повел судска постапка за поништување на решението од Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, од што пак произлегува дека е задоволен од истото. Сметаат дека во конкретниот случај се работи за класичен работен спор каде единствено судот со пресуда може да се произнесе по прашањето дали му следува бенефициран стаж или не.

Во прилог на одговорот беа доставени:

- Известување заведено под оу бр.21-31/347 од 4.4.2023 година од Генералштабот на АРМ
- Пресуда Рож бр.1187/22 од Апелационен суд Скопје, која се однесува на [REDACTED], а со која била преиначена пресудата на првостепениот суд за признавање на бенефициран стаж.

Во известувањето од Генералштабот се наведува дека Љупчо Кацарски, до Министерството за одбрана, поднел барање бр.03-6449/1 од 23.9.2022 година за признавање на бенефициран стаж за период од 4.9.2022 до 30.6.2004 година. Со решение на Министерството за одбрана ОУ бр.04-1/523 од 19.10.2022 година, барањето било одбиено како неосновано. Понатаму именуваниот поднел жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, бр.0901-117 од 27.10.2022 година. Државната комисија донела решение бр.РО 0901/117 од 1.12.2022 година со кое жалбата била одбиена како неоснована.

Во однос на наводите изнесени во претставката, известуваат за следното:

Именуваниот барал да му се утврди стаж на осигурување со зголемено траење врз основа на член 94 став 1 точка 3(б) од поранешниот Закон за пензиско и инвалидско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 80/93, 3/94, 14/95, 71/96, 32/97, 24/00, 96/00, 50/01, 85/03, 50/04, 4/05, 84/05, 101/05, 70/06, 153/07, 152/08, 161/08, 81/09, 156/09, 83/10, 156/10, 24/11, 51/11 и 11/12) и врз основа на членот 76 став 1 точка 1(б) од Законот за пензиско и инвалидско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 98/12, 166/12, 15/13, 170/13, 43/14, 44/14, 97/14, 113/14, 160/14, 188/14, 20/15, 61/15, 97/15, 129/15, 147/15, 154/15, 173/15, 217/15, 27/16, 120/16, 132/16, 35/18, 220/18 и 245/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 180/19, 275/19, 31/20 и 267/20). Дополнително се повикал и на Одлука на Уставниот суд У.27/2019 од 23.9.2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 241/20) со која Уставниот суд ја укинал Одлуката за утврдување на должности во трупа заклучно со бригада и соодветна единица и одредени должности во команда на корпус и воени установи во кои службата се врши под трупни услови („Службен весник на Република Македонија“ број 32/09). Оваа одлука, меѓутоа, не важела за периодот за кој именуваниот барал стаж на осигурување со зголемено траење, односно за периодот од 1.1.2003 до 30.6.2004 година.

Понатаму напоменуваат дека со членот 94 став 1 точка 3(б) од Законот, било пропишано дека на осигурениците во Министерството за одбрана и на служба во постојаниот состав во Армијата на Република Македонија (војници по договор, помлади офицери и офицери и граѓански лица на служба во армијата) стажот на осигурување им се смета со зголемено траење, и тоа: секои 12 месеци ефективно поминати на тие должности се сметаат како 15 месеци стаж на осигурување во: вршење должности во трупна заклучно со бригада и соодветна единица и одредени должности во команда на корпус и во воени установи во кои службата се врши под трупни услови, а кои ги утврдува Владата на Република Македонија по предлог на министерот за одбрана.

Во таа насока, врз основа на службената евиденција во Министерството за одбрана, односно Генералштабот на Армијата, се утврдило дека именуваниот во периодот од 4.9.2002 до 30.6.2004 година бил на должност во Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“-Скопје, односно не вршел должности во трупна заклучно со бригада и соодветна единица. Напоменуваат дека Воената академија е научна установа во ранг повисок од бригада каде службата не се врши под трупни услови. Исто така напоменуваат дека лицата за кои подносителот на претставката има поднесено пресуди до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, правото на стаж на осигурување со зголемено траење не го оствариле од првостепениот орган по поднесено барање, туку истото право го оствариле по донесувањето на правосилните пресуди од страна на надлежен суд.

На крај, истакнуваат дека со оглед на фактот што подносителот доставил жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, од каде со решение поднесената жалба му била одбиена како неоснована, согласно правната поука тој имал право да поведе спор пред надлежен суд во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

На ден 2.5.2023 година, членот на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација – Лимко Бејзароски, изврши увид во просториите на Генералштабот на Армијата на РСМ и оствари средба со полковник [REDACTED]. Полковникот во разговорот повторно се повика на двата испратени одговори од нивна страна и истакна дека во службената евиденција, стажот на осигурување на подносителот на претставката за периодот за кој имал поднесено барање се води како 12/12, односно не му следува бенефициран стаж.

Како доказ беа приложени копии од:

- Службената евиденција на Генералштабот, односно извештаи за предадена должност за спорниот период на кој се повикува подносителот;
- Барање за регулирање на стаж со зголемено траење бр. 03-6449/10 од 23.9.2022 година;
- Решение „ОУ“ бр. 04-1/523 од 19.10.2022 година, донесено од страна на Министерството за одбрана со кое барањето на подносителот се одбива како неосновано и
- Решение РО бр. 0901-217 од 1.12.2022 година на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка во работен однос од втор степен, со кое жалбата изјавена против претходно споменатото решение се одбива како неоснована.

Земајќи ги предвид наводите во претставката, произнесувањето по истата, како и прибавените докази, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација не утврди дискриминација од страна на Министерството за одбрана врз подносителот [REDACTED]

Имено, во периодот за кој подносителот на претставката барал да му биде утврден стаж на осигурување со зголемено траење, во сила бил Законот за пензиско и инвалидско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 80/93, 3/94, 14/95, 71/96, 32/97, 24/00, 96/00,

50/01, 85/03, 50/04, 4/05, 84/05, 101/05, 70/06, 153/07, 152/08, 161/08, 81/09, 156/09, 83/10, 156/10, 24/11, 51/11 и 11/12). Член 94 став 1 точка 3(б) од Законот предвидувал дека „на осигурениците во Министерството за одбрана и на служба во постојаниот состав во Армијата на Република Македонија (војници по договор, помлади офицери и офицери и граѓански лица на служба во армијата) стажот на осигурување им се смета со зголемено траење, и тоа: секои 12 месеци ефективно поминати на тие должности се сметаат како 15 месеци стаж на осигурување во: вршење должности во трупна заклучно со бригада и соодветна единица и одредени должности во команда на корпус и во воени установи во кои службата се врши под трупни услови, а кои ги утврдува Владата на Република Македонија по предлог на министерот за одбрана.“ Владата не донела соодветна одлука во законски предвидениот рок, што е констатирано и со Одлуката на Уставен суд од 23.9.2020 година. Во недостиг на таква одлука на Владата, Министерството за одбрана оправдано го темели своето решение на евиденцијата од Генералштабот на Армијата на РСМ, според која се утврдува дека на подносителот на претставката во спорниот период не му следувал стаж со кој за ефективни 12 месеци вршење на должност, се сметаат 15 месеци стаж на осигурување.

Видно од извештаите за предадена должност приложени од страна на Генералштабот како докази, подносителот на претставката на 4.9.2002 година ја предал должноста Извршител за планско оперативни работи во Отсекот за планирање и операции во Секторот за ОШР во Воената академија, за која должност е наведено дека за ефективни 12 месеци вршење, се сметаат 12 месеци стаж на осигурување. Понатаму, на 10.3.2003 година ја предал должноста Самостоен советник-Извршител за планско-оперативни работи во Отсекот за планирање и операции, Сектор за оперативно-штабни работи во Воената академија, за која исто така е наведено дека за ефективни 12 месеци вршење, се сметаат 12 месеци стаж на осигурување. Последно, на 1.4.2003 година ја предал должноста Извршител за планско-оперативни работи во Отсекот за планирање и операции во Секторот за оперативно-штабни работи во Воената академија, за која повторно е наведено дека за ефективни 12 месеци вршење, се сметаат 12 месеци стаж на осигурување. На оваа должност останал до 30.6.2004 година, заклучно со кој датум бара признавање на бенефициран стаж.

На сите од наведените извештаи за примена должност стои неговиот потпис, што укажува на фактот дека подносителот бил запознаен со неговиот стаж за времетраење на должноста. Слично образложение е дадено од страна на Апелациониот суд Скопје во пресудата РОЖ-1187/22 од 2.3.2023 година со која се преиначува пресудата на Основниот граѓански суд Скопје РО-1679/21, а со која пак било наложено на Министерството за одбрана да му признае стаж на осигурување со зголемено траење на [REDACTED]. Имено, судот во образложението навел дека „наредбите за вршење на должности се уредно примени и потпишани од страна на тужителот, што значи дека истиот бил запознаен со околноста дека на овие работни места му е признаено за ефективно 12 месеци вршење на наведените должности 12 месеци стаж на осигурување. Во услови кога тужителот бил запознаен со содржината на истите, истиот можел, доколку сметал дека му е повредено право од работен однос, да побара заштита.“

Понатаму, кога станува збор за непостоењето на одлука од страна на Влада со која би се утврдиле должностите во команда на корпус и во воени установи во кои службата се врши под трупни услови, судот во истата пресуда констатира дека „според списите во предметот произлегува дека во периодот којшто е предмет на тужбеното барање на тужителот, не постои материјално правен пропис кој му го признава ова право на тужителот, ниту од страна на Владата на Република Македонија е донесен акт со кој ќе бидат утврдени должностите за чие вршење е утврден стаж на осигурување со зголемено траење, а на што упатува и одредбата од чл.94 ст.1 од Законот за ПИО.“ Понатаму судот вели дека погрешен е заклучокот на првостепениот суд кога прифатил дека „иако во периодот којшто е предмет на тужбеното барање, Владата на донела соодветен акт,

непостоенето на подзаконски акт не може негативно да се одрази на правата на тужителот кои се утврдени со закон.“ Ова е од причина што мора да постои материјално правен пропис кој го признава тоа право и за истото морало да биде донесен акт од Владата, но во конкретниот случај не бил донесен акт со кој ќе бидат утврдени должностите за чие вршење е утврден стаж на осигурување со зголемено траење.

Оттука, согласно одредбата од Законот за пензиско и инвалидско осигурување која била во важност во спорниот период, бенефицираниот стаж им припаѓал на лица вработени во армијата кои работеле во воени единици на ранг до бригада. Бидејќи подносителот бил на должност во Воената академија, која е на повисок ранг од бригада, Министерството за одбрана го одбила неговото барање за признавање бенефициран стаж. Имајќи го ова предвид, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација утврди дека во конкретниот случај не е постапено селективно од страна на Министерството за одбрана и подносителот на претставката не е доведен во понеповолна положба во однос на неговите колеги, наведени во претставката.

Во однос, пак, на забелешките на подносителот на претставката кои се однесуваат на Решение РО бр. 0901-217 од 1.12.2022 година донесено од страна на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка во работен однос од втор степен, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација нема законски надлежности да го преиспитува донесеното решение, па следствено не ги ценеше тие наводи. Во таа насока, подносителот, доколку бил незадоволен од решението, можел да поведе спор пред надлежен Основен суд во рок од 15 дена од денот на прием. Бидејќи тој не го сторил тоа, истото решение станало конечно.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација утврди дека во конкретниот случај не е исполнета законската дефиниција за дискриминација содржана во **член 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација** кој гласи:

„Дискриминација е секое разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други. Ова ги опфаќа сите форми на дискриминација вклучително и оневозможување на соодветно приспособување и оневозможување на пристапност и достапност на инфраструктурата, добрата и услугите“.

Врз основа на погоре изнесеното, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот на мислењето и не утврди дискриминација врз основа на лично својство и општествен статус во областа на работата и работните односи од страна на Министерството за одбрана на РСМ врз [REDACTED]

Скопје
11.5.2023

Комисија за спречување и заштита од
дискриминација

Претседател на Комисијата
Исмаил Камбери

Доставено до:

- [REDACTED]
- Министерство за одбрана на РСМ, ул. „Орце Николов“ бр. 116, 1000 Скопје

